

Hvordan din bruk av laboratorietjenester påvirker antibiotikaforskrivning i sykehjem og hjemmetjeneste

Svein Ivar Fylkesnes
Overlege Noklus

- Norsk kvalitetsforbedring av laboratorieundersøkelser

- Stiftelse opprettet i 1992
- De fleste enheter i primærhelsetjenesten deltar (3500 enheter)
- Laboratorierådgivere i alle fylkene
- **Kvalitetspolitikk**
Noklus arbeider for at medisinske laboratorieundersøkelser blir rekvirert, utført og tolket riktig og i samsvar med pasientens behov for utredning, behandling og oppfølging

Et svar å stole på!

- Feil ved prøvetaking, transport og analysering gir feil svar og ikke feilmelding
- Ansatte i sykehjem og hjemmetjeneste mangler opplæring i laboratoriearbeid i sin grunnutdanning
- **Deltakelse i Noklus:**
Opplæring, prosedyrer, veiledning, kvalitetskontroll av analyseinstrumenter og system for kvalitet

Alt du trenger
for å oppfylle
kvalitetsforskriften

Hjemmetjenesteprojektet

- Fra 2015 midler over statsbudsjettene for å kvalitetsforbedre laboratorievirksomheten i hjemmetjenesten i Norge
- Kartlegging viser:
 - 95% av hjemmetjenesteenheter har laboratorievirksomhet
 - Utfordringer med opplæring, system for kvalitet, transport av prøver og samarbeid med legetjenesten
- Hjemmetjenesten tilbys to års gratis deltakelse i Noklus

Urinprøver ved UVI

- Prøvetaking og transport

Figur: Resultat fra urindyrkning fra mikrobiologisk laboratorium.

Urinprøvetaking og urinstrimmel:

- Hjemmetjeneste 80-100%
- Sykehjem 100%

Utfordringer:

- Urinprøver krever korrekt prøvetaking for å unngå forurensning
- Prøve til urindyrkning krever transport til mikrobiologisk laboratorium innen 48 timer

Urinprøver ved UVI

- Kartlegging av praksis i hjemmetjenesten

Nora Berg 86 år

- Demens og urinlekkasje
- Grumsete og illeluktende urin
- Svimmelhet de siste dager
- Ikke endringer i vannlating
- Urinstrimmel viser leukocytter 2+ og nitritt positiv

Spørsmål til allmennlege: Hva ville du gjort i denne situasjonen?

45% av allmennleger ville, på bakgrunn av urinfunn, gi antibiotika

58 % av allmennleger ville rekvirert urindyrkning

Urindyrkning viser vekst av E. coli fire dager senere.

71% av allmennleger, som rekvirerte urindyrkning og ikke ga antibiotika ved første henvendelse, ville nå gi antibiotika på bakgrunn av urinfunn

Kvalitetsforbedring

- diagnostikk av UVI i sykehjem og hjemmetjeneste

1. Stopp unødig bruk av urinprøver
2. Unngå å gi antibiotika for asymptomatisk bakteriuri

Legekantor/legevakt:

- 100% har CRP

Sykehjem:

- 95% har eget analyseinstrument for CRP

Hjemmetjeneste:

- Stor variasjon for:
 - Om enhet utfører måling av CRP
 - Rutiner for transport og analysering

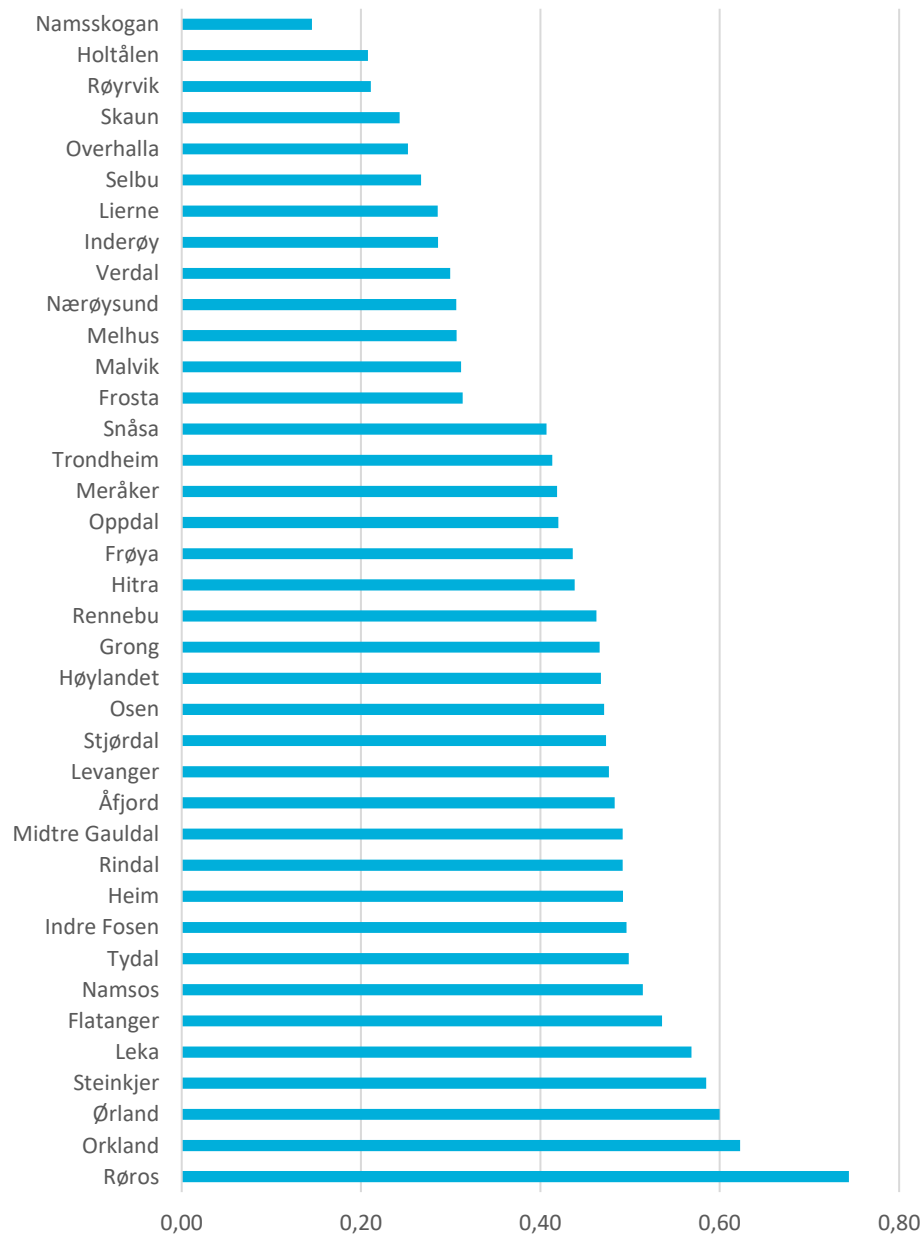
Tabell: Andel av hjemmetjenesteenheter i ulike fylker som har analyseapparat for CRP og som kan gjennomføre venøs prøvetaking.

	Hjemmetjeneste
CRP	25-60%
Venøs prøvetaking	36-98%

Takst 705k CRP i Trøndelag i 2022

Tabell: Takst 705k for CRP i
kommuner i Trøndelag i 2022
vist som antall CRP analyser
per innbygger.

Kilde: [https://opne-
data.helserefusjon.no/](https://opne-data.helserefusjon.no/)

CRP i hjemmetjenesten

- kartlegging av praksis med pasienthistorie

Petra Sandvik 80 år

- Hjemmetjeneste to ganger daglig
- Redusert førlighet pga. hjerneslag
- To dager med feber og litt hoste
- Feber 38,0° og ellers normale fysiologiske målinger

Spørsmål til helsepersonell: Hva ville du gjort i denne situasjonen?

Hjemmetjenesten har ikke CRP

69% ville kontakte lege

31% ville observert pasienten uten drøfting med lege

Hjemmetjenesten har CRP:

46% ville kontaktet lege

39% ville målt CRP for å vurdere behov for kontakt med lege

14% ville observert pasienten uten drøfting med lege og utenmåling av CRP

Kvalitetsforbedring

- Laboratorieprøver ved infeksjoner

1. Ha tilgjengelig anbefalte laboratorieprøver med tilstrekkelig kort svartid

Sykehjem

- Urinprøve til urinstrimmel og urindyrkning
- CRP
- Mikrobiologisk prøvetaking fra sår, luftveier m.m.

Hjemmetjeneste

- Urinprøve til urinstrimmel og urindyrkning
- CRP - prøvetaking og ev. analysering

Referanser:

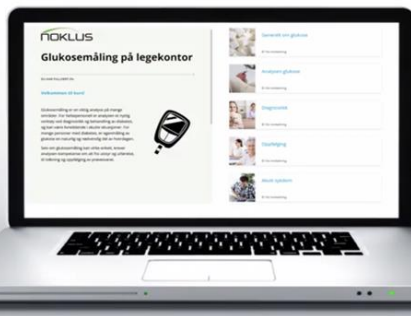
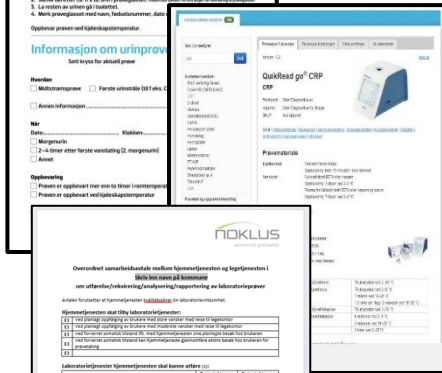
1. Noklus. Anbefaling for laboratorievirksomhet i sykehjem og hjemmetjenesten.
2. Helsedirektoratet. Nasjonal faglig retningslinje. Antibiotikabruk i primærhelsetjenesten.

Kvalitetsforbedring

- Laboratorieprøver ved infeksjoner

2. Sikre korrekt bruk med opplæring og rutiner

- Prosedyrer
- Pasientveiledning urinprøve
- E-læringskurs for sykehjem og hjemmetjeneste
 - urinprøve ved UVI
 - CRP
- E-læringskurs for allmennlege/sykehjemslege
 - Laboratorieprøver ved infeksjoner
- Forslag til avtale mellom hjemmetjenesten og legetjenesten om laborativirksomhet

Se: www.noklus.no